

POČTENÍČKO

chvilka na kafičko

Chráněné bydlení Svitávka

1. vydání / 2019

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři, dostalo se Vám do rukou speciální číslo našeho paprskového časopisu, ve kterém bychom rádi všem objasnili námi poskytované sociální služby, poslání naší organizace, cílovou skupinu našich uživatelů a tím vyvrátili zavádějící a nepravdivá tvrzení některých obyvatel obce Svitávka, kteří nesouhlasí s dlouhodobě plánovanou výstavbou Chráněného bydlení ve Svitávce.

Paprsek, příspěvková organizace, je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb a poskytuje tyto služby nepřetržitě 55 let. Cílová skupina našich uživatelů jsou ženy a muži ve věku 19 a více let s mentálním a kombinovaným postižením. Mentální postižení se vyznačuje nízkou úrovní rozumových schopností, která se projevuje nedostatečným rozvojem myšlení, omezenou schopností učení a obtížnější adaptací na běžné životní podmínky.

Neposkytujeme služby:

- osobám, jejichž chování by závažným způsobem narušovalo společné soužití klientů např. z důvodu závažného chronického duševního onemocnění, např. osobám s diagnózou sexuální deviace nebo psychotickými poruchami např. schizofrenií, nebo osobám s poruchou osobnosti
- osobám s poruchou autistického spektra
- osobám se závislostí na alkoholu, nebo jiných návykových látkách, která vyplývá z vyjádření lékaře. V současné době provozujeme dle Zákona o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

1) Domov pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 100 uživatelů ve Velkých Opatovicích.

2) Chráněné bydlení s celkovou kapacitou 8 uživatelů, tamtéž.

Abychom zlepšili životní podmínky našim stávajícím i budoucím uživatelům, postupně snižujeme kapacitu stávajícího domova. Nahrazujeme ji jinou pobytovou sociální službou (chráněným bydlením) tak, abychom v budoucnu měli pro všechny své uživatele pouze jednolůžkové, maximálně dvoulůžkové pokoje a zajistili jim odpovídající soukromí. Úkolem sociálních služeb je podporovat sociální začlenění svých uživatelů. **Být sociálně začleněn znamená být součástí komunity. Žít**

v běžných místech, kde žijí i ostatní lidé, mít možnost volby a kontroly nad vlastním životem, mít možnost navazovat a rozvíjet smysluplné vztahy, učit se a růst, získávat více vlastních kompetencí.

Na začátku tohoto procesu byla pečlivá práce celého týmu odborníků, do procesu vstupovali jak pracovníci v sociálních službách, tak i zdravotnický personál, ekonom, management a v neposlední řadě se konzultovalo i s lékaři, psychology a dalšími odborníky na úrovni Jihomoravského kraje a MPSV.

Ve Svitávce není plánovaná výstavba dvou dvojdomků, jak zmiňují autoři vzniklé petice, jedná se o dva samostatně stojící rodinné domy, přízemí + jedno patro (velikostí i výškou jsou velmi podobné rodinným domům stojícím v sousedství). Toto dokládáme reálnou fotografií z Mikulova, kde již tyto domy stojí několik let a jak zastupitelům, tak autorům petice byla z naší strany opakovaně nabídnuta návštěva a prohlídka.

Chráněné bydlení je běžná pobytová forma sociální služby a jako taková je zajištěna i odpovídajícím personálem. Personál je nastaven na nepřetržitý, 24hodinový provoz.

Provozní náklady poskytované služby nezatíží obecní rozpočet, protože Paprsek je příspěvkovou organizací Jihomoravského kraje a ten, jako takový je nositelem nákladů.

Díky chráněnému bydlení vzniknou ve Svitávce nová pracovní místa, kde mohou občané najít pracovní uplatnění.

Doufám, že na těchto stránkách najdete odpovědi na Vaše otázky a že rozptýlíme Vaše obavy z našich „nevyzpytatelných“ klientů a že si i autoři petice a nenávistné kampaně uvědomí, že osoba se zdravotním postižením svůj stav změnit nemůže, ale my můžeme změnit postoj.

Marie Wetterová
ředitelka organizace

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

SRDCE V DOMĚ p. o. KLENTNICE

K 1. 10. 2015 zahájilo chráněné bydlení v Mikulově sociální pobytovou službu, v návaznosti na částečnou transformaci příspěvkové organizace SRDCE V DOMĚ KLENTNICE.

Důvodem bylo umožnit lidem s lehkým a středním mentálním postižením, prožívat plnohodnotný život v přirozeném prostředí a malé komunitě, vzdělávat se, nebo chodit do zaměstnání. Uplatnění se na trhu práce, považujeme jako hlavní prioritu činnosti chráněného bydlení. U uživatelů dochází k vytváření pracovních návyků, staví je do role potřebného, důstojného a důležitého, v neposlední řadě zvyšuje jejich sebevědomí a posiluje jejich sebedůvěru.

12 uživatelů DOZP v Klentnici, se na život v chráněném bydlení připravovalo v patřičně dlouhé době před

Budova vpravo chráněné bydlení Mikulov

přechodem. Uživatelům jsou zde k dispozici celkem 4 domácnosti, kde každá z nich slouží, jako bytové zázemí pro 3 uživatele. Pomoc a podpora, je jim zajištěna ze strany pečovatелů, při každodenních běžných činnostech v nepřetržitém provozu.

Na VŠECH domácnostech, již od počátku panuje velmi dobrá shoda, uživatelé se k sobě chovají velmi přátelsky, kamarádsky a pomáhají si, jejich soužití probíhá celodenně v naprostém klidu a pochopení. Celkově je soužití všech uživatelů na velmi dobré úrovni, jsou schopni nezištné pomoci a podpory.

Před samotnou stavbou byly v okolí výstavby tendence, obav okolních obyvatel z příchozích klientů. Obavy však pramenily pouze z neznalosti, o jaké klienty se jedná. Naše dva domy sousedí přímo se zahradami sousedů, kteří jsou v současné době s našimi klienty v přátelském soužití. V zimním období pomáhají sousedům s odklizením sněhu, pomáhají s nákupy, vyměňují si plodiny ze zahrady, přebyteky darují sousedům. Sousedy a okolí v žádném případě neobtěžují a žijí si svůj pokojný život ve svých domácnostech.

Uživatelé žijí ve svých domácnostech, o které společně pečují. V současné době již uživatelé znají jednotlivé postupy a pravidla úklidů, jsou vesměs samostatní. Všichni uživatelé chodí na nákupy potravin samostatně, do blízké prodejny COOP, bez doprovodu pečovatele. 2 uživatelé nakupují již zcela samostatně a to jak potraviny, tak i věci osobní potřeby, ve všech obchodech v Mikulově v Břeclavi i v Brně – kam sami mohou odjet.

Uživatelé si sami připravují snídaně, svačiny a večeře. V dnešní době si klienti vaří i celá hlavní jídla na obědy. Příprava a vaření, probíhá za asistence, nebo alespoň dohledu ze strany pečovatелů.

V současné době je z 12 uživatelů zaměstnáno na dohodu o pracovní činnosti 10 uživatelů a to dlouhodobě. Příprava do zaměstnání, samostatné cestování i samotné zaměstnání zvládají bez sebemenších problémů. V současné době si již také sami zajišťují měsíční jízdenky.

6 uživatelů v minulých dvou letech absolvovalo kurz základů a základního vzdělávání ve speciálním studijním programu v základní škole Mikulov, ul. Školní.

Volný čas tráví uživatelé dle svého vlastního uvážení. V průběhu dne, mají všichni uživatelé chráněného bydlení dostatek činností a z tohoto důvodu potřebují uživatelé prostor také „ sami pro sebe „. Odpočívají ve svém pokoji, nebo na terasách svých domácností, je jim ponechán prostor pro činnosti, které mají rádi, baví je a nikdo jim jejich volný čas neorganizuje.

Mgr. Dagmar Chválová
vedoucí chráněného bydlení Mikulov

DOMOV NA ROZCESTÍ

Naše zařízení Domov na rozcestí Svitavy má s procesem začleňování osob s postižením do běžného společenského prostředí dlouhodobé a velmi dobré zkušenosti. Aktuálně prochází procesem změny v poskytování služeb a v letošním roce je reálné tento proces dokončit. V červnu t.r. bude ukončena výstavba dvou nových domů pro 24 klientů s nejtěžším postižením.

V současnosti poskytujeme pobytové služby v 11 bytech v panelových domech v běžné městské zástavbě. V těchto bytech je služba poskytována 27 klientům.

Kromě toho máme již dlouhodobě v nájmu 2 rodinné domky ve městě, kde klienti žijí opravdu „jako doma.“

Jako velký úspěch považujeme pronájem dalších dvou domků ve městě, kde bydlí právě klienti s vysokou mírou podpory. I jim se podařilo opustit „ústav“ a žít v normálních podmínkách. Cílem našeho dalšího snažení je v takto nastavené cestě pokračovat. Odpovědi klientů jsou jasné – do ústavu by se už nevrátili.

Díky všem těmto změnám se naši klienti dostávají do zcela nových sociálních rolí. Dosud to byli pouze „chovanci“, uživatelé nebo klienti služeb. Dnes to jsou občané města, sousedé na ulici nebo v paneláku, nakupující v obchodě, návštěvníci kulturních nebo jiných akcí ve

městě a uživatelé veřejných služeb. Nám, relativně „normálním“ lidem, se toto může zdát přece úplně NORMÁLNÍ. Tak proč o tom mluvit!? Právě proto, že je to NORMÁLNÍ. Proč by i náš klient nemohl žít normálně? Proč musí být segregován někde mimo společnost? Vždyť on to umí, a co neumí, tak se naučí. Naše zkušenosti to jen potvrzují. Klientům se zcela změnil jejich dosavadní život, naplní se běžnými činnostmi, které mají pro klienta nesmírný význam. A pokud někdo vzhledem ke svému hendikepu potřebuje dopomoc, služba mu ji zcela kompetentně zajistí.

Přeji kolegům ze zařízení Paprsek Velké Opatovice mnoho úspěchů na této cestě. Věřte, že je správná. Všem zájemcům o tuto problematiku nabízím návštěvu v našem zařízení s návštěvou domů nebo bytů. Klienti se rádi podělí o svoje životní zkušenosti.

PhDr. Jaroslava Filipová
ředitelka DNR Svitavy

CHCEME ŽÍT JINAK

TRANSFORMACE

Paprsek, příspěvková organizace, Velké Opatovice byla v dubnu 2013 zařazena do individuálního projektu MPSV s názvem Transformace sociálních služeb.

Vize transformace zařízení Paprsek, příspěvková organizace, Velké Opatovice spočívá ve vytvoření vhodných podmínek pro udržení co možná nejvyšší úrovně samostatnosti osob se zdravotním postižením, aby mohly uplatnit v plné míře své schopnosti a aby se mohly zapojovat do všech oblastí života společnosti.

Ve stávající velkokapacitní pobytové sociální službě domov pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 108 osob dojde k trvalému snížení o 28 osob, na výslednou kapacitu domova pro osoby se zdravotním postižením s kapacitou 80 osob. Část osob přejde do registrované služby chráněné bydlení, v lokalitě Velké Opatovice a v lokalitě Boskovice v bytě v běžné bytové zástavbě formou dlouhodobých pronájmů (případně nákupem bytu) a dále dojde k výstavbě dvou domků v lokalitě Svitávka s kapacitou 12 osob (celkem 4 skupinové domácnosti po 3 užitelných), v časovém horizontu cca 5 let. Zřizovatel organizace má zájem žádat o finanční podporu z evropských fondů. Celková kapacita celé organizace zůstane na současné úrovni 108 osob, obě služby (DOZP a CHB) bude zajišťovat současný poskytovatel sociálních služeb. Jedná se o částečnou transformaci pobytové sociální služby.

- Rada Jihomoravského kraje schválila na své 127. schůzi konané 10.12.2015 usnesením č. 8495/15/R127 přípravu projektu „Transformace DOZP Paprsek p. o. „Chceme žít jinak“ – Svitávka s cílem podání žádosti o podporu v Integrovaném regionálním operačním programu.
- Dne 14.12.2015 zastupitelstvo odsouhlasilo přijetí

projektového záměru příspěvkové organizace Paprsek na odkoupení pozemku v k.u. Svitávka.

- Dne 21.4.2017 vyvěsil Městys Svitávka záměr prodeje p.č. 99/1 do vlastnictví konkrétního zájemce Kú Jmk.
- Dne 25.7.2017 zastupitelstvo Svitávky odsouhlasilo smlouvu o budoucí smlouvě kupní na prodej p.č. 99/1
- Transformační plán organizace Paprsek, p. o., byl schválen usnesením RJMK č. 2232/17/R31 dne 31.08.2017.
- Aktualizovaná verze transformačního plánu pak byla schválena usnesením RJMK č. 3541/18/R49 dne 29.01.2018.
- Rada Jihomoravského kraje schválila dne 12.2.2018, předkládanou projektovou žádost „Transformace DOZP Paprsek p. o. „Chceme žít jinak“ – Svitávka.
- Dne 24.9.2018 zastupitelstvo Svitávky odsouhlasilo prodej pozemku p.č. 99/1.

Marie Wetterová
ředitelka organizace

KVÝBĚRU LOKALITY

Dle Materiálně-technického standardu pro služby sociální péče poskytované pobytovou formou a Kritérií sociálních služeb komunitního charakteru (které jsou dány doporučenými postupy MPSV) platí, že:

- Cílem chráněného bydlení je sociální začlenění klientů do společnosti, proto musí být materiální a technické podmínky podřízeny tomuto cíli.
- Domácnost je umístěna v bytovém nebo rodinném domě, který má charakter běžného bydlení, domy se nachází v běžné zástavbě rodinných nebo bytových domů v obci.
- Je brána v potaz hustota obyvatel v dané obci, nesmí být shromažďovány služby pro osoby se zdravotním postižením v jednom místě, nesmí se vytvořit vyloučená lokalita ani segregovaná enkláva obývaná klienty sociálních služeb.
- Domácnost je umístěna tak, že jsou z ní dostupné další běžné veřejné služby.
- Vznik chráněného bydlení je podporován v lokalitě, kde zcela chybí či není dostatečně zajištěn a budoucí klienti mají k dané lokalitě vazbu.
- Transformace a deinstitucionalizace jsou plánovaným a řízeným procesem, kdy jsou dodržovány předem stanovené procesní postupy.
- Před konečným výběrem lokality proběhla podrobná analýza obcí a měst v regionu Boskovicko. Jako vhodné byly vybrány územní celky s více než 1000 obyvatel, v dojezdové vzdálenosti do 30km od Velkých Opatovic, se základní infrastrukturou (Boskovice, Letovice, Svitávka, Kunštát, Lysice, Olešnice).

>>

V Boskovicích, Olešnici a Letovicích již byla služba tohoto typu provozována. Svitávka je z dalších lokalit dojezdově nejpříznivější. Po vstřícném přístupu městyse Svitávka již jednání v dalších lokalitách neprobíhala.

Marie Wetterová
ředitelka organizace

OBAVY OBČANŮ

SVITÁVEČTÍ NAVŠTÍVILI CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ

Dne 10. 1. 2019 v odpoledních hodinách navštívili, na doporučení starosty městyse Svitávky, klienty v chráněném bydlení ve Velkých Opatovicích občané ze Svitávky. Přišli se podívat, jak klienti žijí ve své domácnosti. Jeden z přicházejících občanů již před bytovým domem nebyl schopen překonat svůj odpor vůči našim klientům, aniž je viděl, udělalo se mu „nevolno“, pokašlával, měl pocit, že se pozvrací. Pracovníkem chráněného bydlení byl požádán, aby se návštěvy neúčastnil. Návštěvy se zúčastnila jeho manželka.

Klienti chráněného bydlení byli o této návštěvě informováni předem personálem a při příchodu návštěvy se zdržovali ve svých pokojích. Personál obeznámil občany Svitávky o chodu a žití v bytě, ukázal jim všechny místnosti v bytě a jeho vybavení. Personál odpovídal na všechny otázky, které je zajímaly. Bylo jim vysvětleno, že v chráněném bydlení je pracovník denně od 6.00h do 22.00h. a poté slouží noční pohotovost na telefonu, kdy si klienti mohou kdykoliv pomoc přivolat. Při nastěhování se klienti shodli na pravidlech soužití ve své společné domácnosti, zároveň byli poučeni, že musí dodržovat pravidla soužití, která jsou společná pro celý bytový dům. Po dvou letech vychází s ostatními nájemníky bytovky dobře. Pomáhají např. starším majitelům bytů při odhrnování sněhu v zimě, cítí se potřební a mají radost z pomoci druhému. Za tuto pomoc jsou chváleni. Klienti se zpočátku nechtěli zapojit do rozhovoru, vzhledem k tomu, jakým tónem a způsobem se návštěva vyjadřovala a chovala. Vnímali negativní emoce, chvíli trvalo, než personál jejich obavy rozptýlil a cítili se bezpečněji. Po chvíli na požádání pracovníka klienti krátce pohovořili s návštěvou, nabídli jim kávu a bábovku. Většina pohoštění odmítla. Klienti se snažili být vřelí, vyprávěli o tom, jak žijí, co rádi dělají, že chodí denně do práce.

I přesto, že není vhodné pokládat dotazy týkající se zdravotního stavu a jejich soukromí, byli klienti natolik vstřícní, že na veškeré otázky, v rámci svých možností a schopností, odpověděli. Přesto se chování návštěvy nezměnilo. Obyvatelé chráněného bydlení, měli z této návštěvy smíšené pocity, byli zklamáni. S návštěvou ze Svitávky se rozloučili pozdravem a podáním ruky.

Velmi důrazně se musíme ohradit k vyjádření členů této návštěvy z řad občanů Svitávky na sociálních sítích, kdy veřejně sdělovali informace o agresivitě našich klientů v

průběhu návštěvy a o jejich strachu z nich a obavy odmítnout nabídnuté pohoštění. Vede nás k tomu fakt, že na závěr návštěvy se jeden muž ze 7 členné skupiny **omluvil za velmi nevhodné chování svých známých**. Nabízíme Vám odpovědi na dotazy, které směřovaly k personálu a klientům chráněného bydlení a mohly by Vás také zajímat.

„Co berou za léky?“ Jako mnozí z nás, i někteří klienti chráněného bydlení mají lékaři předepsanou medikaci podle jejich onemocnění. I ostatní lidé ve společnosti berou léky a není běžné, když přijdeme k někomu na návštěvu, ptát se, co bere za léky, co má za nemoc.

„Kdo zaručí, že budou brát léky?“ Pracovníci chráněného bydlení dohlíží, aby si klienti brali léky pravidelně a správně dle indikace lékaře.

„Co dělají celý den a proč nezůstanou v ústavu?“ Klienti chráněného bydlení dělají po celý den to, co my všichni ostatní. Ráno vstanou, připraví si snídani, někteří jdou do zaměstnání, jiní připravují oběd, uklízí si domácnosti, perou prádlo, žehlí... Mohou si zajít ke kadeřníkovi, k lékaři, do restaurace, sledují televizi. Pokud by se postavily dva domy se zahradou, mohou pracovat na zahradě. Klienti mají možnost využít vždy rady a podpory personálu, který vypomůže tam, kde klient tuto pomoc potřebuje. Musíme umožnit klientům žít v prostředí, které si sami vyberou. K životu v ústavu je nelze nutit.

„Jak dlouho bude personál s nimi ve Svitávce?“ Personální obsazení je plánováno tak, aby zabezpečilo podporu klientům 24 hodin denně.

„Co budu dělat, když je potkám na ulici?“ Co děláte, když potkáte na ulici kohokoliv jiného? Pokud Vás pozdraví, odpovíte. Když sami nechcete, nevěnujete nikomu zvýšenou pozornost a nenavazujete žádný kontakt.

„Budou chodit do obchodu?“ Ano, i naši klienti si chtějí nakoupit a mají stejné potřeby jako Vy. Ze začátku to může být v doprovodu personálu, který později třeba nebude potřeba.

„Co mentální postižení?“ Nebojte se, není nakažlivé. Tito lidé si svůj osud nevybrali. Jsou stejní jako Vy, jen potřebují větší podporu a pomoc.

„Budou tam i ženy?“ Ano, v chráněném bydlení žijí muži i ženy a mohou mít společné domácnosti nebo žít v páru.

>>

„Odkud budou pracovníci?“ Pracovníci chráněného bydlení budou přijímáni ve výběrovém řízení, do kterého se mohou přihlásit muži i ženy přímo ze Svitávky nebo z blízkého okolí, musí však splnit kvalifikační předpoklady.

„Chodí klienti do práce?“ Ano, už v současné době pracují ve Velkých Opatovicích, v Brně. V budoucnosti mohou najít zaměstnání i ve Svitávce.

„A co když se něco stane? Na koho se můžeme obrátit? Kdo ponese odpovědnost?“ Přímo v chráněném bydlení bude vždy přítomen personál, který může okamžitě reagovat. Odpovědnost za klienty nese poskytovatel služby tj. Paprsek, p.o. a následně zřizovatel tj. JMK.

Bc. Marcela Davidová
vedoucí chráněného bydlení

OBČANÉ POZOR!!!

Chráněné bydlení pro mentálně postižené ve Svitávce

Milí spoluobčané,

na základě prodeje stavebního pozemku ve vlastnictví naší obce Jihomoravskému kraji, zde bude stát chráněné bydlení pro 12 mentálně postižených z organizace Paprsek Velké Opatovice, které chtějí začlenit mezi nás (a to i přes nesouhlas obyvatel).

- Tito muži mají myšlení dětí v předškolním věku, ale tělo a sexuální potřeby dospělých.
- Každý z nich užívá silnou medikaci, kterou když si nevezme, tak hrozí riziko pro všechny v jeho okolí
- Všechny 12 klientů bude mít volný pohyb bez dozoru po celé Svitávce (obchod, dětské hřiště, parky, atd....)
- všechny okolní obce tento záměr integrace (začlenění) odmítny!
- Obava bezpečného a klidného života pro nás a naše děti

Proč tuto obavu máme?

1. Tito mentálně postižení lidé byli zvyklí celý život žít v ústavu, kde si vytvořili svoje prostředí a bylo o ně postaráno, a teď mají být ze svého prostředí vyjmuti, odtrženi od kamarádů a dáni do úplně cizího a neznámého prostředí, kde nebudou nikoho znát. Takový zásah do života pro tak citlivé lidi může mít fatální následky pro jejich zdravotní a duševní stav, větší agresivitu, konflikty s místními obyvateli, které mohou vyústit ve vzájemnou nesnášlivost.
2. V obci Zašová, kde je ústav pro mentálně postižené došlo ke smrtelnému zranění mezi dvěma klienty, viz citace mluví policie Lenky Javorcové... před třemi lety došlo k fyzické potyčce mezi dvěma muži klienty. Jeden z nich zranění podlehli. - kdo nám zaručí, že se něco podobného nestane i u nás? Kdo nám dá jistotu, že budou naše děti v bezpečí po cestě domů ze školy nebo na hřišti?

Pro ty z Vás, kterým tyto skutečnosti nejsou lhostejné, podpořte nás!

Situaci můžeme změnit pouze my, občané Svitávky, rodiče dětí, které se nemohou sami bránit a hlavně zastupitelé a Rada městyse Svitávka.

Leták šířený odpůrci chráněného bydlení ve Svitávce. Právní rozbor nepravdivého a hanlivého obsahu ukáže, zda se nejedná o porušování lidských práv.

ZKUŠENOSTI Z REGIONU

VYJÁDŘENÍ BÝVALÉHO STAROSTY VELKÝCH OPATOVIC (1994 – 2015)

Sociální zařízení Paprsek bylo v našem městě otevřeno v roce 2000. Klienti tohoto zařízení byli do něj přestěhováni z nedalekého Borotína. Nabídka na vybudování nového sociálního zařízení ve Velkých

Opatovicích nám byla poskytnuta tehdejším Okresním úřadem Blansko, který byl také investorem stavby a i jejím provozovatelem. Po zrušení okresních úřadů objekt přešel pod krajský úřad.

Zastupitelstvo města nabídku odsouhlasilo a poskytlo potřebné pozemky pro výstavbu. S umístěním Paprsku ne všichni souhlasili. Připomínky byly především od obyvatel, kteří bydlí v blízkosti zařízení. Následný provoz však ukázal, že obavy, o kterých se jednalo, se nepotvrdily. Mohu říci, že během 14-ti let provozu, tedy po dobu, kdy jsem zastával funkci starosty, nebyly od našich občanů vzneseny žádné připomínky k chování klientů umístěných v Paprsku.

O tom, že není s klienty problém, svědčí i to, že pouze přes silnici, která prochází okolo Paprsku, bylo postaveno 26 rodinných domků. Majiteli těchto domků jsou mladí lidé s dětmi. Výstavbu prováděli v době, kdy Paprsek byl v provozu a věděli, jaká situace zde je. Došlo i k prodeji nově postaveného rodinného domu, ne však z důvodu, že se nachází v blízkosti Paprsku. Noví majitelé jsou rovněž mladí lidé, kteří mají děti předškolního věku. Z toho je zřejmé, že tito lidé nemají obavy z chování klientů.

Chtěl bych se také zmínit o tom, že klienti se zúčastňují běžného života v našem městě. Navštěvují kulturní akce, kde s nimi nejsou žádné problémy.

Snažím se pochopit obavy těch, kteří mají přijít do blízkého kontaktu s klienty Paprsku. Pro objasnění situace by bylo vhodné se sejít s pracovníky Paprsku, kteří by vysvětlili, o co v chráněném bydlení jde, jací klienti zde budou umístěni a kolik pečovatelek zde s nimi bude.

Mgr. Jiří Bělehrádek

VYJÁDŘENÍ MĚSTA VELKÉ OPATOVICE

V druhé polovině roku 2000 byl ve Velkých Opatovicích zahájen provoz Paprsku, příspěvkové organizace, poskytovatele sociálních pobytových služeb, který tímto v moderních podmínkách jak pro klienty, tak i pro zaměstnance, navázal na dlouholetou činnost tohoto zařízení působícího v nevyhovujících podmínkách v nedalekém Borotíně.

V průběhu uplynulých 18 let veřejnost toto zařízení ve městě respektuje toto zařízení a bez výhrad akceptuje veřejný život i pohyb jeho klientů po městě. Jedinci nebo skupiny, bez nebo za doprovodu pracovníků zařízení, bývají přítomni na divadelních a filmových představení, sportovních utkáních, městských slavnostech apod.

Totéž se týká nákupů i pobytu v cukrárenských provozovnách. Po dohodě s vedením města se někteří klienti zařízení zapojují do přiměřených veřejně-prospěšných prací, týkajících se vzhledu města. Za uplynulá léta nebyly řešeny problémy týkající se nevhodného chování, agresivity nebo činnosti, která by byla v rozporu se zákonem.

Chráněné bydlení v našem městě příspěvková organizace zajišťuje ve 2 bytových jednotkách v panelovém domě mezi ostatními 22 bytovými jednotkami v přímém kontaktu s obyvateli. I u tohoto chráněného bydlení Město Velké Opatovice neřešilo problémy s nevhodným nebo agresivním chováním.

Je třeba si uvědomit, že i tito lidé s určitým hendikepem jsou součástí našeho života. Jejich mentální postižení by je nemělo vylučovat z veřejného života, pokud jim to jejich mentální úroveň dovolí. Jsou to lidé jako my, jen měli méně štěstí. Ve Velkých Opatovicích tito lidé získali domov, místo, kde jsou respektováni, místo, kde se cítí dobře.

Ing. Kateřina Gerbrichová
starostka města

VIJÁDŘENÍ MĚSTA LETOVICE

Jsem velmi znepokojena z letáku varujícího před klienty Vašeho zařízení.

Na zasedání sociálně-zdravotní komise Města Letovice jsme 24.1.2019 problematiku začleňování znevýhodněných spoluobčanů se členy komise probírali. Všichni členové komise podporují aktivity a snahy o začleňování těchto lidí do normálního života. Jsme přesvědčení, že každý klient sociální péče je patřičně vyšetřen a samostatné bydlení případných agresivních jedinců není podporováno. Navíc určitě v chráněném bydlení je vždy k dispozici patřičně erudovaný sociální pracovník. Nechceme se vracet do doby totality, kdy lidé s mentálním postižením byli ukrýváni a omezováni. Máme zkušenost z Letovic, kde dobře funguje zařízení Diakonie, jejich klienti se zapojují do veřejného života v Letovicích a nejsou nám známy žádné problémy a excesy.

Přeji Vám hodně zdaru ve Vaší bohu libé činnosti.

MUDr. Drahoslava Královcová
ředitelka nemocnice Letovice

VIJÁDŘENÍ MĚSTA BLANSKO

Vážená paní ředitelko, na základě vaší žádosti sdělujeme, že na území města Blansko, konkrétně v městské části Klepačov, je umístěno chráněné bydlení Centrum Velan.

Chráněné bydlení je určeno pro osoby s mentálním

postižením, s celkovou kapacitou 9 klientů. Poskytovatelem Chráněného bydlení je spolek Hnutí humanitární pomoci, který navíc poskytuje i denní stacionář Domova Olga, který má kapacitu 38 klientů s mentálním postižením. V budoucnu se uvažuje, podle možností, o rozšíření jeho kapacity. Město v počátku převedlo na organizaci v souvislosti s vybudováním tohoto bydlení nemovitosti (budovu a pozemky) za symbolickou korunu a v rámci financování poskytování sociálních služeb, toto zařízení podporuje z městského rozpočtu. Přítomnost tohoto zařízení a jeho obyvatel je v současnosti ostatními občany Klepačova brána velmi kladně. Podařilo se začlenit jeho obyvatele do normálního života a je pořádána během roku spousta společných akcí a vystoupení, které jsou již tradicí. Jako např. zahradní slavnost, společné zpívání koled v adventním čase atd. Nezaznamenali jsme doposud žádné negativní ohlasy na přítomnost tohoto zařízení a jsme rádi, že plní svůj účel, kterým je začleňování jeho obyvatel do společnosti.

Mgr. Ivo Polák
místostarosta města

VIJÁDŘENÍ ŘEDITELE ORGANIZACE V LETECH 1986-2012

Od roku 1986 do roku 2012 jsem pracoval v zařízení pro mentálně postižené muže – nejprve v Borotíně, po přestěhování v roce 2000 ve Velkých Opatovicích. Po celou dobu mého působení ve funkci ředitele jsem nezaznamenal jediný případ obtěžování nebo napadení někoho z obyvatel obce nebo města naším klientem.

Mezi námi žije mnoho lidí, kteří nejsou schopni se o sebe sami plně postarat. Pokud funguje normální rodina, nikdo tento problém neřeší. Horší situace nastane, když rodiče zestárnou nebo zemřou a dotyčný jedinec zůstane na všechno sám a bez pomoci. Dříve se podobné případy řešily umístěním rodiče zestárnou nebo zemřou a dotyčný jedinec zůstane na všechno sám a bez pomoci. Dříve se podobné případy řešily umístěním dotyčné osoby do ústavů a odebírala se jim způsobilost k právním úkonům (což byla podmínka k přijetí do tohoto zařízení)*. Dnes se snažíme naopak tyto případy začlenit do společnosti s tím, že nezbytnou pomoc jim zajistí sociální pracovník.

Při výběru klientů pro umístění do chráněného bydlení musí být důkladně posouzena schopnost a vhodnost každého jedince a musí předcházet náležitá příprava k samostatnému bydlení. Obavy, že tito klienti jsou nebezpeční svému okolí nejsou na místě.

Ing. Zdeněk Cápál

*Dnes již právní řád ČR nedovoluje právní způsobilost nikomu odebrat, lze pouze přistoupit k omezení svéprávnosti člověka, pokud by mu jinak hrozila závažná újma (a rozhodnutí o omezení svéprávnosti nezbavuje člověka práva samostatně jednat v běžných záležitostech každodenního života).

MÁME PRO VÁS PRÁCI

Klienti našeho domova pro osoby se zdravotním postižením, chtějí žít život, jaký žije každý z nás. Většina z nás bydlí v domácnostech, kde nás není dvacet a více. Žijeme s lidmi, které máme rádi, které jsme si vybrali. Aktivitu si plánujeme podle našich potřeb a ne podle toho, co nám naplánoval někdo jiný. Spolupodílíme se na tom, co budeme dělat, čím se budeme bavit, kam půjdeme a další. Den dělíme mezi povinnosti a tím, u čeho si odpočineme, co nás naplňuje nebo jen tak lenošíme. I naši klienti, zejména ti, co přejdou do chráněného bydlení, se učí tomuto dělení dne. Naši klienti, jak z chráněného bydlení, tak i z domova, pracovali v roce 2018 na třiceti pracovních místech.

Několik klientů má podepsané dohody o pracovní činnosti s organizací Paprsek p.o. Velké Opatovice, kde vypomáhají při jednoduchých pracích v prádelně, údržbě a v kuchyni.

Další zaměstnání našim klientů zprostředkovalo Město Velké Opatovice, kde klienti vypomáhali s údržbou veřejných prostranství a místních komunikací. Doprovázel je vždy pracovník naší služby, který pomáhal v komunikaci mezi zaměstnavatelem a našimi klienti, kteří práci vykonávali. Pracovník dohlíží také na to, aby práce byla kvalitně odvedená, dbá na bezpečnost našich klientů při práci ve městě.

V roce 2018 jsme navázali spolupráci s brněnským sociálním podnikem Simeva s.r.o., který zaměstnává čtrnáct našich klientů v rámci projektu: „a máme pro vás práci“ <http://www.simeva.cz/>. Z celkového počtu dojíždí osm klientů za prací do Brna a šest pracuje na provozovně Simevy přímo v domově pro osoby se zdravotním postižením. Jsou rozděleni do dvou skupin, každá pracuje dvakrát týdně po dobu tří hodin. Zpočátku naše klienty doprovázel pracovník našeho zařízení. Po asi dvouměsíčním období, kdy se klienti seznámili s pracovním prostředím a ostatními zaměstnanci, je doprava zajišťována jejich zaměstnavatelem a podpora ze strany našeho pracovníka již není potřeba. Pro Simevu pracovali v jejich sklenících, zelinářské a ovocné zahradě.

V současné době klienti v Brně i na provozovně ve Velkých Opatovicích likvidují vyřazené elektroměry a jejich součástky třídí podle materiálů.

Zapojení našich klientů do pracovního procesu jim přináší pocit důležitosti, ocenění a to nejen finanční, zvyšuje jim jejich sebeúctu. Hodnoty, které jsou důležité pro každého z nás.

Mgr. Radka Chemčuková
sociální pracovník

INTEGRACE OSOB S POSTIŽENÍM

Možná ne všichni mají to štěstí, že mohou mít funkční úplnou rodinu, zdravé blízké, ne všichni se narodili zdraví.

Někdy jsem překvapená, s jakým nepochopením se setkávají někteří handicapovaní jedinci i skupiny ve svém okolí. Většinová společnost dochází postupně k logickým závěrům, že je etické podporovat druhé, kteří neměli takové štěstí jako my, někdy je však obtížné přijmout fakt, že jedinci, kteří se chovají jinak, někteří vypadají jinak, jsou opravdu součástí naší společnosti, obzvláště obtížné to může být ve chvíli, kdy dochází k přímému kontaktu. Do rodiny si dospívající dítě přivede postiženého kamaráda/kamarádku, do sousedství se nastěhuje nebo má nastěhovat postižený jedinec.

Zřejmě je dobré a důležité vědět, že jedinci s handicapem, ať již mentálním nebo fyzickým, mívají za sebou tzv. pomocníky, lidi, kteří se snaží pomoci je začlenit do společnosti, aby mohli ŽÍT svůj život a nebyli jen izolovaní a nešťastní. V běžné společnosti si také často nevybíráme sousedy a ne vždy je soužití ideální, mnohdy je třeba řešit nepříjemné situace.

Domnívám se, že soužití v sousedském duchu by nemělo přinášet výraznější problémy, neboť se o dobré fungování domů s postiženými lidmi stará více lidí, kteří mají zájem, aby se všem žilo dobře a spokojeně, to je také smysl toho, že jsou postupně postižení jedinci začleňováni do normální společnosti, neboť opravdu do naší společnosti patří.

V dnešní době existuje již mnoho funkčních zařízení tohoto typu po celé republice.

Mgr. Lenka Osladilová
speciální pedagog a terapeut,

PŘÍBĚHY KLIENTŮ ANEB PROČ SE JICH NEBÁT

Petrovi je 40 roků, v mládí navštěvoval „zvláštní školu“. V devadesátých letech se dostal do ústavu sociální péče v Borotíně. Asi 20 roků žil v domově pro osoby se zdravotním postižením ve Velkých Opatovicích. Většinu dne trávil na svém pokoji sledováním televize, pravidelně chodil na jídlo do jídelny, kde měl všechno nachystáno, nikdy nebyl problematický ve svém chování, je milý, usměvavý, u personálu byl oblíbený, nikdy ničím nevynikal a byl velmi nenápadný. Po téměř dvaceti letech dostal možnost žít v tréninkovém bytě v domově a po roce se z

domova odstěhoval s dalšími čtyřmi uživateli do chráněného bydlení. Petr má matku, která má novou rodinu, navštěvují ho v domově. Asi dvakrát ročně odjíždí Petr na několik dní k rodině domů. Petr se nenaučil číst ani psát, zvládne vyslovit jen několik slov. S personálem komunikuje příkrynutím, na otázky odpovídá ano/ne, dokáže pochopit jednoduché věci okolo své osoby, kolem života v bytě, rozumí všemu potřebnému. Po více jak roce žití v bytě chráněného bydlení je Petr schopen za podpory personálu si nachystat ráno snídani, jít si nakoupit. Každý den na dopoledne chodí pracovat do prádelny domova. Sám si dojde do zaměstnání, v doprovodu personálu chodí na poštu nebo k praktickému lékaři. Je velice společenský, rád jezdí na výlety, zpívá a tančí, ve volném čase sleduje televizi, poslouchá rádio, rád si prohlíží obrázkové knížky se zvířaty nebo časopisy. Málo kdo z cizích lidí mu rozumí, to mu však nijak nevádí a s lidmi mimo zařízení rád navazuje kontakty. Velice rád všem ukazuje svoje náramky, prstýnky i kazety. Je vždy ochotný nějak pomoci druhým, bývá vždy veselý. Vše nové co poznává, posiluje jeho sebevědomí, je šťastný, když ukazuje, co nového se naučil, každá nová činnost rozvíjí jeho komunikační schopnosti a Petr se stává méně závislým na poskytované sociální službě. Petrovi se v chráněném bydlení zvedlo sebevědomí, tím, že se naučil se o sebe v určitých věcech postarat sám, připadá si užitečný. Do domova už by se nikdy vrátit nechtěl.

Vybráno z kazuistik našich uživatelů

- použítá jména, data, osobní a citlivé údaje byly změněny.

KDO SE BOJÍ MUSÍ DO LESA (ANEK BÁT SE A NEBÝT V LESE JE NESMYSL)

Strach. Velmi užitečná emoce. Pokud se na Vás řítí kamion nebo chlápek s nožem. V prvním případě je lepší uskočit, ve druhém případě, toho chlapíka praštit jako první, nebo utéct. Ruku na srdce. Kolikrát v životě se Vám něco takového stalo? A všimli jste si, že napřed jednáte a bojíte se až potom? Tak vlastně ani nevím, jestli je strach užitečná emoce. V ostatních případech je to Vaše dílo! Když se bojíte. To si napřed musíte vytvořit představu, čeho se chcete bát a pak se toho bojíte ;). Přestože se Vám vůbec nic neděje, nejste nijak ohroženi na životě.

Je to jako v tom příběhu: *Jde chlapík lesem a na cestě uvidí hada. Přepadne ho obrovský strach z toho, že na něj zaútočí, uštkne ho, zatáhne ho někam do křoví, udělá si z něj pochoutku. A tak s křikem uteče. Celou scénu sleduje jiný poutník. Říká si, čeho se asi tak polekal? Blíží se k tomu místu. Uvidí hada. Jde se podívat blíž a zjistí, že to byl jen kus lana stočeného na cestě.*

Kdo se chce bát, ať se bojí. Jeho volba. Měl by to aspoň dělat pořádně a ne polovičatě. Měl by se řádně radovat ze svého úspěšného výtvaru. Samozřejmě potom, co se až na kost „vycuká“ strachem.

Chci se bát mentálně postižených? Dobrá. Mneme si uspokojením ruce a těšíme se, na co přijdeme a čím se můžeme strašit pod peřinou. Zapojíme mozkové závity. Tak co by mi asi tak mohli udělat? Vytvořit přílišný tlak na pracovní místa, a tak mě ožebračit a znejistit mi pracovní místo a postup na vyšší pozice? Unést mi ženu? Krást – vše – slepicemi počínaje a konče „bavoráky“ a penězi na kontě? Vypálí celou čtvrť? Ostatní si můžete domyslet podle vlastního gusta.

Nebo ...

... se zvednu a jdu se pozeptat sousedů kolem již zaběhnutého chráněného bydlení na jejich zkušenosti. Zvednu se a jdu se podívat do nejbližší samoobsluhy nebo potravin v okolí takového bytu. Mohu se poptat prodavačů/prodavaček, jak s nimi vychází. Zjistím si, kdy tam nejčastěji chodí nakupovat, uklidím se někam do rohu, znenápadním se, a celé to jen sleduji. Jsou lidé kolem nich v pohodě? Zdraví se? Usmívají se? Anebo s řevem a očima navrch hlavy upalují pryč, sotva se někdo s mentálním postižením objeví na ulici?

Nevěřím jejich sousedům a prodavačům? Mohu jít za policisty a požádat je o statistiky, kolikrát do roka někoho ten a ten s mentálním postižením unesl, zabil, okradl ... Nevěřím policistům? Mohu jít za hasiči a zeptat se, kolikrát do roka vypálí nějaký dům či celou ulici... Nevěřím hasičům? Mohu se jít pozeptat na záchranku... Nevěřím ani záchranářům?

Pak už bych se nad sebou opravdu v klidu zamyslel...

Mgr. Zdeněk Březa
psycholog a terapeut,

„ Kdo chce ten pochopí...“

PAPRSEK, příspěvková organizace
K Čihadlu 679
679 63 Velké Opatovice
tel: +420 516 478 444
paprsek.eu

Vážení občané Svitávky,

hlavním úkolem politika je prosazovat zájmy občanů. Zájmu je mnoho, bývají různé a někdy může být těžké se dohodnout. Osobně dávám přednost diskusi, a proto jsem s potěšením přijal pozvání zastupitelstva na setkání s Vámi, občany Svitávky, abychom společně diskutovali o plánované výstavbě chráněného bydlení ve Vašem městysi.

Rád Vám spolu s odborníky z oblasti sociálních služeb představím záměr, kterým se snažím naplňovat myšlenky, se kterými jsem v roce 2012 vstupoval do krajské politiky. Jako občan a soused chci žít ve společnosti, jež umožňuje rozvoj každého člověka a zároveň v nezbytné míře poskytuje pomoc lidem, kteří ji potřebují. Jako radní pro sociální oblast mám možnost podporovat rozvoj sociálních služeb v kraji. Jde mi o to, abychom poskytovali kvalitní péči, jako projev solidarity ze strany mladých a zdravých, mimo jiné proto, že každý z nás bude jednou starý a bohužel úraz, nemoc nebo postižení se nemusí vyhnout ani nám samotným, ani našim blízkým.

Od roku 2015 se postupně 119 lidí stěhuje z domovů pro osoby se zdravotním postižením do nových pobytových služeb v 9 různých obcích. Stávají se jejich občany. V některých obcích, kde tyto služby vznikaly, byli starousedlíci zprvu skeptičtí a nedůvěřiví, ale sami si ověřili, že není špatné mít za souseda někoho, kdo vám rád pomůže.

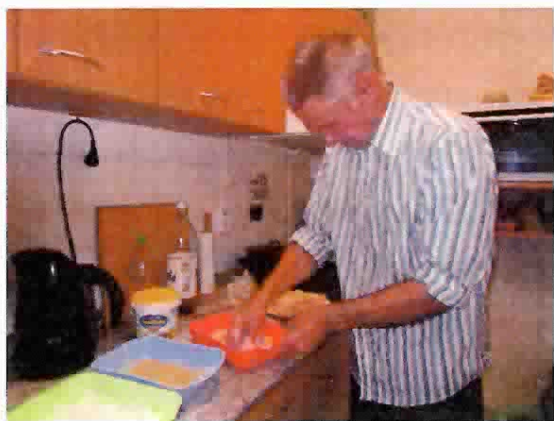
Rád se s Vámi podělím o naše zkušenosti, odpovím na Vaše otázky a vyslechnu Vaše obavy. Věřím, že i ve Svitávce nakonec najdeme společné řešení.

Mgr. Marek Šlapal
náměstek hejtmána Jihomoravského kraje

JAK VYPADÁ CHRÁNĚNÉ BYDLENÍ (CHB)...

- ❖ v bytě nebo rodinném domě spolu bydlí lidé, kteří mají lehčí postižení a potřebují pomoc jiné osoby (asistenta)
- ❖ každý bydlící má svůj pokoj, kde má své soukromí, osobní věci a kuchyni s obývacím pokojem a sociálním zařízením sdílí s nejvíce třemi spolubydlícími

- ❖ snídaně, svačiny a večeře si obyvatelé připravují sami (nebo s pomocí asistentů), obědy si někdy objednají třeba ze školní jídelny nebo restaurace, mohou si denně vařit, pokud chtějí
- ❖ úklid svých domácností, praní prádla i nakupování opět zvládají podle šikovnosti buď sami, nebo s pomocí asistentů

- ❖ někdo odchází přes den do zaměstnání, někdo zůstává doma a zabezpečí domácí práce nebo pečuje o zahradu, domácí zvíře apod.

- ❖ v CHB ve Svitávce bude zajištěna 24 hodinová služba, takže budou mít sousedé v obci možnost obrátit se na asistenty, pokud obyvateli CHB neporozumí nebo vyvstane problém, který spolu nedokážou sami vyřešit
- ❖ každý obyvatel CHB má s organizací podepsanou smlouvu o poskytování sociální služby a za službu si platí (organizace musí mít zákonné povolení, registraci-ve Svitávce bude poskytovatelem služby Paprsek, p.o.)